

СВЕТСКИ ТРЕНДОВИ ОД 2017. ГОДИНЕ¹

Кључне ријечи

Прогнозе, светски трендови, економија, светски поредак, ЕУ, Сирија, Немачка, Кина, Русија, САД

Аутор

Др Слободан Јанковић је научни сарадник у Институту за међународну политику и привреду, Београд

Кореспонденција

slobodan@diplomacy.bg.ac.rs

Област

Међународни односи

Сажетак

Како би понудио анализу трендова у светској и посебно европској политици, Јанковић прво указује на врсте прогноза и њено место у изучавању међународне политике. Он указује на значај планирања, тј. прогнозирања за државнике, економске и војне стратегије. Први део текста је посвећен дакле, месту прогнозе у међународним односима. Он критикује доминантну англо-америчку школу у међународним односима, са свим њеним изданицима, да би понудио другачије методе у напору да се загледамо преко временског хоризонта. Јанковић тврди да је Европа уније ушла у својеврсну 1943. годину, поредећи незаустављиву пропаст са ситуацијом у којој се немачки Трећи рајх нашао 1943. године. Он анализира трендове у Европи, на Блиском и Далеком истоку и делимично оне везане за Африку.

DOI

10.5937/pol1612124J

UDK

327(100)"2017"

Датум пријема чланка

11.11.2016.

Датум коначног прихватања чланка за објављивање

10.12.2016.

Напомена: Рад је реализован у оквиру пројекта „Србија у савременим међународним односима: Стратешки правци развоја и учвршћивања положаја Србије у међународним интегративним процесима – спољнополитички, међународно економски, правни и безбедносни аспекти“, Министарства науке Републике Србије, ев. бр. 179029, за период 2011-2017. године.

ПРОГНОЗА И НАУЧНА ПРОГНОЗА

Свет је у сталном копрцању и променама, и тако ће бити до Судњег дана. Промене, политичке и другојак не представљају ништа ново, *nihil novi sub sole*. Ипак, измена духа светске политике изненадила је и обрадовала многе. Иако је историја човека упорно бирање између добра и зла, живот по Богу или опсесивна потрага за моћи, савременици су најчешће затечени у времену рушења поретка. Колико ли их је само поверовало, а многи и међу политичарима, али и онима који се баве теоријама, као да одбијају још увек да прихвате да свака људска творевина, па били то Америчка хегемонија или тривијалнија Европска унија, нису вечне и да имају кончину.

Планирање политике у интересу српског народа увек мора узети у обзир шири контекст, па и онај најшири, васељенски. Поглед у будућност, прогнозирање трендова у светској политици стални је задатак државника, дипломатије и обавештајних служби, али и економиста и све више стручњака у оквиру великих корпорација (нпр. енергетске компаније). Често се прогноза у економији своди на предвиђање ризика па се потенцијални трошкови (као ризик) калкулишу у укупну цену одређене пословне активности. У јавности, с времена на време, одјекну прогнозе ЦИА, британског *Економиста* или просто појединаца за које се сумња да су повезани са неком институцијом из обавештајно-безбедносних структура, или пак полутајних организација о томе шта ће се дешавати са Балканом, Европом или светом уопште. Овакве прогнозе се, често не без разлога, тумаче као планови заправо истих оних

који такве прогнозе и праве. Амерички Национални обавештајни савет (National Intelligence Council) од 1997. године ставља на увид јавности прогнозе које прикупља од стручњака из различитих организација (обавештајне, војне структуре, познате приватне истраживачке организације – тинк-тенкови, универзитети).¹ *Економист* је рецимо 2015. предвидео повећани ризик од распада еврозоне са излазом Грчке из евра од 2016. године.²

Осим јавних прогноза, након скидања ознака тајности истраживачи и други заинтересовани могу доћи у посед некад тајних прогноза о светским или регионалним трендовима које су сачињавале разне државне структуре у више земаља. Тако је ЦИА рецимо 1974. године предвиђала да ће већ наредне и следећих деценија глад постати један од највећих проблема, те да климатолози тврде како наступа глобално захлађење (то је тада тврдио и за време Обама главни идеолог глобалног загревања Џон П. Холдрен).³ Свакако и Руси и Кинези, Финци, Срби и остали такође праве прогнозе и планове.

Зашто је прогноза важна? Свака државна стратегија јесте скуп општих циљева са планом постизања истих

¹ "Global Trends" National Intelligence Council, <https://www.dni.gov/index.php/about/organization/national-intelligence-council-global-trends>.

² *Risk Snapshot: August 2015*, a special report from The Economist Intelligence Unit, p. 6.

³ John P. Holdren and Paul Erlich (eds), *Global Ecology: Readings Toward a Rational Strategy for Man*, Harcourt Brace Jovanovich 1971, pp. 76-77; "Holdren: Ice age will kill 1 billion", 10/09/2009

<http://www.wnd.com/2009/10/112317/#GMUD37uvPdGX2APr.99>.

имајући у обзир деловање осталих актера на међународном и унутрашњем плану. Када планирамо сопствено деловање ми настојимо да прогнозирамо и како ће се други понашати, како ће одговорити на потезе које повлачимо, и како ће они усмерити дејства ка нама не би ли могли да се поставимо адекватно претњи, изазову или могућој сарадњи.

Нема јединственог рецепта, како тако нешто урадити? Дакле, путеви су различити. У духовним сферама, чистота срца је пут до Божијег дара људима који онда могу да проникну у будуће догађаје на појединачном и општијем плану, што се назива прозорљивост. Но тиме се сада нећемо бавити. Разборитост и сагласје ума, разума и срца одликују људе у стању чистоте душе што није нешто што се може научно описати па се на то не можемо адекватно позвати. О томе у западном свету пише Тома Аквински позивајући се на Св. Августина.⁴

Људи који промишљају политички уочавали су и уочавају, са врним познавањем историје и разумевањем које је делом интуитивно, а делом резултат интелектуалног процеса, путеве развоја актуалних друштвено-политичких процеса, зачетке нових. Осим тога потребан је и осећај или познавање покретачке снаге, а онда и разазнавање образаца по којима се

⁴ “Ut tamen communiter de cognitione futurorum loquamur, sciendum est quod futura dupliciter cognosci possunt, uno modo, in seipsis; alio modo, in suis causis.” У питању је део који се односи на два начина спознаје будућности, у Articulus 4, CORPUS THOMISTICUM, Sancti Thomae de Aquino *Summa Theologiae*, prima pars a quaestione LXXXIV ad quaestionem LXXXIX.

политичке појаве, процеси па и крупнији догађаји могу одвијати.

Како ствари стоје у тзв. науци о међународним односима, или боље речено у академском бављењу међународним односима?

Приватне фондације најимућнијих људи у Америци и у Великој Британији у доброј мери су утицали на формирање дисциплине међународних односа али и на развој обавештајног сектора у САД, те на кадровску политику на универзитетима који су формирали готово целокупну академску продукцију из поменутог области, која се нуди већини европске академске јавности.⁵ Зато би се целокупна академска продукција из области политичких наука и посебно међународних односа, а које полазе од реализма, либерализма, институционализма, феминизма... могле подвести под америчко-британску идеолошку матрицу. Из те визуре, предвиђање би требало, барем међу онима који прихватају једну од две доминантно понуђене школе мишљења — реализма — да буде од највећег научног доприноса и значаја у ономе што се назива науком о међународним односима. Тзв. научна прогноза у америчко-британској матрици међународних односа почива на техницистичком духу који је прожео западно и посебно америчко друштво.⁶

⁵ Inderjeet Parmar, “‘To Relate Knowledge and Action’: The Impact of the Rockefeller Foundation on Foreign Policy Thinking During America’s Rise to Globalism 1939–1945”, *Minerva* 40: 235–263, 2002.

⁶ О томе говори Освалд Шпенглер када каже да *привредни свет машинске индустрије* „приморава на једнаку покорност и предузимача и фабричког радника” у *Пропаст Запада, Књига друга: светско-*

Такав начин размишљања је неисторијски, међународна политика се разматра као увек иста невезана за историјски контекст, географско-стратешке карактеристике и дате историјске процесе. Отуда се Моргентау, а тим пре и сви каснији реалисти само наизглед могу везати за Мајнекеа и Кара који јесу полазили од историје.⁷ Насупрот њима, амерички идеолози у историји траже потврду унапред постављене матрице и то путем селективног одабира.

Не баве се само реалисти, попут некада Ханса Моргентауа или данас Миршајмера, гледањем у кристалну куглу, то чине и многи либерали. Заправо, прескриптивне и нормативне теорије се на неки начин баве будућношћу, али не тако да прогнозирају шта ће се заиста дешавати, већ више у смислу шта би требало да се деси. Под 'требало би' подразумева се најбоље могуће или најмање лоше решење. Проблем са прескрипцијом је што она често замагљује стварност настојећи да прикаже како нешто треба да буде чак и уколико тако нешто не изгледа остварљиво. 'Научно' предвиђање подразумева, на стварности засновану, узрочно-последичну анализу која треба

историјске перспективе, Београд : Утопија 2003, стр. 644-45; Више о тријумфу технике као начина деловања и чак понашања у: Žak Eliil, *Tehnika ili Ulog veka*, Anarhija/blok45, Porodična biblioteka br.10, 2010. (оригинал: Jacques Ellul, *La technique ou l'en jeu du siècle*, Paris:ArmandColin, 1954 (1963));

⁷ Што примећује одлично Роберт Кокс: Robert W. Cox, "Social Forces, States, and World Orders: Beyond International Relations Theory", *Millennium - Journal of International Studies*, 1981; Vol. 10, No. 2, pp. 130-31.

да нам омогући увид у процесе који предстоје.

Како је писао Моргентау „Крајња сврха (осмишљавања) теорије је практична: појачати ослањање на *предвиђања* (један од принципа валидности теорија) и следствено томе уклонити неизвесност из политичког деловања.”⁸ Негде на том трагу и Миршајмер охрабрује истраживаче друштвених наука да не одустају од предвиђања.⁹

Либерални, реалистички и други англо-амерички 'прогнозери' заправо узимају прогнозу као крајње оправдање 'научности' јер делују у складу са задатим оквиром посматрања друштвених наука у калупу природних. Они полазе од епистемолошког сазнања, иако квантификација, осим накарадне гомиле сувопарних термина и назови-теорија без практичне употребе, ништа није донела. То, међутим, не значи да се треба одрећи прогноза, оне јесу корисне и потребне како би се ваљано планирала политика било које врсте. Потребно је комбиновати здрав разум, разборитост (*phronesis* φρόνησις) и познавање историје, односно политичких и социоекономских процеса.¹⁰ У скорије време се у нашој средини по питању прогнозе огласио Стефан Јанковић који је користећи наглашено стручну

⁸ "Common Sense and Theories", стр. 242, у: Hans J. Morgenthau, *Truth and Power, Essays of a decade, 1960–1970*, Pall Mall Press 1970.

⁹ Džon Miršajmer, *Tragedija politike velikih sila*, Udruženje za studije SAD u Srbiji 2009, str. 30 (481).

¹⁰ О залагању за разборитост (*phronesis*) види у: Bent Flyvbjerg, *Making Social Science Matter – Why social inquiry fails and how it can succeed again*, Cambridge University Press, 2001.

терминологију уз математичке формуле настојао да утврди будућа дешавања на Балкану полазећи од геополитичке теорије Рандала Колинса (Randall Collins), иначе врсног социолога.¹¹ Стефан Јанковић закључује да Румунија једина има експанзивни потенцијал и да ће се ЕУ ширити (вршити експанзију) на Балкан или неће! Он, иако помиње неке историјске процесе, математичку прогнозу која је толико широка (хоће ако неће) базира на ванвременским околностима, дакле аисторијски, не узимајући у обзир свеукупан контекст светских трендова, али и особености које су изван пуких бројева (економије и броја људи).

Наталија Нарочницка у духу руске (православне) хришћанске мисли и Александр Гељевић Дугин из другог угла такође се баве трендовима. Дугин, а често и његов најпознатији ученик Леонид Савин, дају краткорочне и дугорочне прогнозе што такође чини Џорџ Фридман бивши аналитичар ЦИА и оснивач и власник приватног аналитичарског центра Стратфор. Дугин махом предвиђа сукоб две концепције таласократије=атлантизма и копнене силе=Евроазије што понекад назива сукобом континената.¹² Владимир Соловјов, руски религиозни филозоф је у причи „Кратка повест Антихриста” такође говорио о последњим временима и предвиђао стварање

¹¹ Стефан Јанковић, „Будући геополитички обрасци и балканске државе - предвиђање из перспективе Колинсове геополитичке теорије”, *Национални интерес*, Број 3/2013 год. X vol. 18, стр. 157-190;

¹² “Александр Дугин: «Началась Великая Война Континентов»”, *Пражский Телеграф*, №14/255 2014, Интернет, <http://ptel.cz/2014/04/aleksandr-dugin-nachalas-velikaya-vojna-kontinentov/>

европске федерације као основе светске владе и наддржаве којом ће прво завладати антихрист. Свакако Соловјов није погодио тачан развој догађаја у 20. веку нити разлог уједињења европских земаља.¹³ Нарочницка је у можда најбољој књизи о природи и историји међународних односа, написаној у традицији руског хришћанско-историјског метода, указала на надолazeћу кризу у складу са Откровењем. У хаосу као предворју материјализације царства кнеза овога света (Јн. 14, 30) она увиђа претходни „*Untergang des Abendlands* – залазак Европе.”¹⁴ Дугин најављује, слично Нарочницкој, крах Европске уније и умањивање значаја Европе на светској сцени након Брежита, а на истом месту (порталу *Katehon*) он најављује и обнову Србије као империје, која ће објединити српске земље.¹⁵ Стратфор је, пословично се бавећи краткорочним и детаљним прогнозама, просто навео списак лепих жеља из домена бајки. Наиме, његов оснивач је рекао да ће се

¹³ Има више издања ове повести. Међу најновијима је у избору текстова Соловјова : „Светлост са Истока”, Београд – Логос 2006, стр. 216.

¹⁴ Наталија Нарочницка, *Русија и Руси у светској историји*, Српска књижевна задруга, Београд, 2008, стр. 528; Нарочницка се у истој књизи темељно обрачунава са неоевроазијцима као лажној алтернативи Западу, нпр. стр. 520-24.

¹⁵ Александр Дугин, “Европа летит в бездну из-за своей ультралиберальной идеологии”, *Katehon* 25.06.2016, Интернет, <http://katehon.com/ru/article/evropa-letit-v-bezdnu-iz-za-svoey-ultraliberalnoy-ideologii>, О Србији као обновљеној империји: „Великая Сербия: время действовать”, *Katehon*, <http://katehon.com/ru/article/velikaya-serbiya-vremya-deystvovat>

десити све оно што су у ствари људи у Вашингтон хтели да чују и могли да прихвате: Америка остаје неприкосновени хегемон, Кина слаби и до 2025. се распада, Русија у скорије време успоставља тешњу сарадњу са Украјином, Турска је оаза стабилности и до 2030. постаје велика сила која, као и Пољска (такође нова велика сила) изазива америчку хегемонију...¹⁶ Главно Миршајмерово предвиђање у *Трагедији политике великих сила* јесте да ће Кина постати кључан непријатељ Сједињених Држава и да рат остаје могућност на северозападном делу Тихог океана. Осим тога је предвидео и да ће Немачка постати хегемон у Европи, уколико се повуку америчке војне снаге. Тврдио је да је Немачка чак и војно моћнија од Русије!¹⁷

Отуда је Семјуел Хантингтон као првенствено практичар, човек стално у, и уз обавештајни апарат и полутајне паралелне центре моћи у САД – Савет за спољне послове и Трилатерала – далеко кориснији аутор на пољу прогнозе. Хантингтонова је теза наравно да нема ништа од тријумфа либерализма, против којег ће понајвише устати у чланку „Мртве душе”, већ да ће кључна особеност будућих сукоба бити у културним разликама, тј. сукоби ће попримити карактер сукоба цивилизација.¹⁸

¹⁶ Види на:

<https://www.europeaninstitute.org/index.php/93-european-affairs/february--march-2010/962-george-friedmans-the-next-100-years-a-forecast-for-the-21st-century>, приступ: 11/12/2016.

¹⁷ Džon Miršajmer, *Tragedija politike velikih sila*, op., cit, p. 472.

¹⁸ Samuel p. Huntington, “Dead Souls: The Denationalization of the American Elite”, *The National Interest*, Spring 2004; Његово

Енглески арогантан и вешт државник, Винстон Черчил, је међу многим занимљивим изрекама, рекао и: „Што дубље гедаш у прошлост то више видиш у будућност.”¹⁹ Заправо познавање историје, познавање економске и политичке географије и доминантних токова у култури даје могућност да се донекле увиди даљи развој у историји утемељеног узрочно-последичног низа. Прогноза свакако почиње од садашњег тренутка настојећи да укаже на следећи ток актуалних процеса. Добро, какав је светски поредак данас?

ПРОМЕНА ПОРЕТКА И ПОСЛЕДИЦЕ

Фамозни *Нови светски поредак* се растаче. У питању је заправо најновији, и односи се на период од отприлике 1990. године до наших дана. Њему претходи хладноратовски, а пре тога европоцентрични, који је путем колонијалних оснивања и ширења масовне производње први и постао светски. Доскорашња неверица у његово окончање везана је са веровањем у несаломивост моћи финансијских магната, власника и контролора великих транснационалних корпорација, који путем новца, неформалних центара моћи попут Билдерберга, Трилатерале, Савета за спољне послове, људи у тајним службама и полутајним друштвима

најпознатије дело је Сукоб цивилизација (*Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*, 1998).

¹⁹ “The farther back you can look the farther forward you are likely to see.” *BBCamerica*, Интернет,

<http://www.bbcamerica.com/anglophenia/2015/04/50-churchill-quotes>

контролишу медије и политичаре.²⁰ Још није дошао крај неформалних центара моћи које неки зову светском закулисом, али очигледно и они трпе озбиљне поразе. Уосталом, њихове замисли су пропале убрзо након Првог светског рата, али делимично и након Хладног рата. Смиља Аврамов на то указује у књизи *Трилатерала*, у којој прави аналогију између позног, пропашћу склоног и слиског Римског царства с једне и савремених САД с друге стране.²¹ Карл Хаусхофер о пропалој иницијативи за стварање светске владе после Првог светског рата (везано за идеје друштва округлих столова о англоамеричком глобалном управљању, које не именује у самој књизи), успут наводи у *Геополитици Пан-идеја* (1931).²²

Већ је 2015. година показала крхкост пројекта цивилног крила НАТО — ЕУније. У 2016. са наставком мигрантске кризе, распадом заједничке политике азила и механизма за борбу против илегалне миграције²³ само полуслепи

²⁰ Миша Ђурковић, а пре њега проф. Смиља Аврамов писали су у нас о утицају ових структура на политичке процесе у свету. Дела Смиље Аврамов и Ђурковића на ову тему су већ постала култна и често цитирана на српском говорном подручју не само у стручној литератури већ пре свега у медијима и на интернету. Види: Миша Ђурковић, *Тамни коридори моћи*, Укронија 2013, стр. 246.

²¹ На пример на странама 57-59: Smilja Avramov, *Trilateralna komisija - svetska vlada ili svetska tiranija?*, II izdanje, Veternik: LDJI, 1998, str. 168.

²² Karl Haushofer, *Geopolitica delle Pan-Idee*, Nuove Idee, Roma 2006.

²³ Види више у: Слободан Јанковић, „Избегличко-мигрантска криза: узрок, последице и смисао”, *Национални интерес*, Број 1/2016 год. XII Vol. 25, стр. 69-102;

фанатици нису могли да увиде сву лабавост и натрулост западоидизованог Запада (како га је дефинисао Зиновјев). То је свет краја свих идеологија осим оне о свеопштем ограничењу суверенитета државе, свет растакања свих заједница, права све новијих и первертиранијих мањина науштрб хришћанства, а онда и науштрб традиционалних заједница. То је друштво безобалног материјалног богаћења све уже мањине на рачун осиромашења огромне већине човечанства.²⁴ Уосталом, сама миграциона криза која је уследила након духовне (криза вредности кроз културни рат против хришћанског наслеђа), економске, политичке (недостатак демократског легитимитета, како због дефицита демократије тако и због отуђења бирократске елите која доноси одлуке за које није изабрана и при том нема ни

Миша Ђурковић, *Илузија Европске уније*, оп., cit, pp. 165-183; Као и у: Nikola Stojanović, *Kriza u mediteranskom susedstvu: test za migracionu politiku Evropske unije, Međunarodna politika*, Vol. LXVII, br. 4 Beograd 2015, str. 328–348.

²⁴ “Just 8 men own same wealth as half the world”, *Oxfam* Интернет, <https://www.oxfam.org>

[/en/pressroom/pressreleases/2017-01-16/just-8-men-own-same-wealth-half-world](https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2017-01-16/just-8-men-own-same-wealth-half-world);

Види више о проблему слободе и материјалног богаћења све уже мањине у: Slobodan Janković, “Freedom and loss of national sovereignty”, in: (Ed) Branislav Đorđević, Taro Tsukimura, Ivona Lađevac, *Globalized World Advantage or Disadvantage*, Global Resource Management Program, Doshisha University, Japan, Institute of International Politics And Economics, Makedonska 25, Belgrade, Belgrade, 2015, (166).

одговорност према бази).²⁵ Мигрантска криза је показала величину институционалне кризе Уније која је од оснивања замишљана као цивилно крило НАТО под контролом Вашингтона.

Промене у САД-у, глобалној сили, свакако утичу на дешавања у другим деловима света, при чему је пех у Сирији, и успех коалиције Русија-Иран-Хизбулах-Сирија показао ограничења и прве неупитне знаке повлачења Сједињених Држава.

ШТА НАС НА ЕВРОПСКОМ КОНТИНЕНТУ МОЖЕ ОЧЕКИВАТИ У ГОДИНАМА ПРЕД НАМА?

После Брежита, победе Доналда Трампа, упркос свег закулисног припремања кандидата постмодерног естаблишмента, тесне победе евроунијатског кандидата Ван дер Белена у Аустрији, и пропасти референдума у Италији децембра 2016, пораз евроунијске политике није неочекиван у Француској на наредним председничким изборима априла 2017. године. Од три главна кандидата само Емануел Макрон (Emmanuel Macron) је еврократа, Марин ле Пен (Marion Anne Perrine Le Pen) и Франсоа Фијон (François Fillon), некадашњи премијер Француске, истичу програм сарадње са Русијом и повратка (дела) суверенитета нацији. Међутим, само ле Пенова има изразит суверенистички програм, док је Фијон, уздрман оптужбама за непотизам, наслоњен на кругове који су

²⁵ О томе види нпр. Luciano Canfora, Gustavo Zagrebelsky, *La maschera democratica dell'oligarchia: un dialogo*, (a cura di Geminello Preterossi), Editori Laterza, Roma 2014, pp. 135.

склони и сарадњи са Британцима. Макрон, наводно независни кандидат, бивши запосленик Ротшилда и човек неоубичајеног приватног живота очигледни је кандидат естаблишмента који се залаже за опстанак Уније. Дакле, пред Француском су три сценарија: наставак и даље учвршћивање ЕУтопије, самостална Француска или савез са англо-америчким светом, те војна сарадња са Уједињеним Краљевством у Африци. Избор Марин ле Пен је мало вероватан, мада је то био и случај са Брежитом и Доналдом Трампом. Како год да се деси, политика Националног фронта ће победити у првом следећем изборном циклусу или ће Француска ући у неку врсту грађанског рата.

Холандски избори су заказани за средину марта 2017, а тамошњи највиши званичници унапред сумњиче и превентивно оптужују Русију за покушај хаковања у складу са новим порукама контролисаних мас-медиа.²⁶ Све се чини без икаквих доказа, као и увек у маниру агит-пропа, тј. према препорукама оца пропаганде, касније преименоване у односе са јавношћу (Пи-Ар) Едварда Бернајса, и његовог мало млађег савременика Јозефа Гебелса. Ако Си-Ен-Ен, Њу Јорк Тајмс, италијански Раи (Rai), Шпигл, британски водећи часописи и остали кажу како

²⁶ "Dutch opt for manual count after reports of Russian hacking", The Irish Times, Интернет, <http://www.irishtimes.com/news/world/europe/dutch-opt-for-manual-count-after-reports-of-russian-hacking-1.2962777>; Dutch government 'very alert' to risk of hacking by Russia", *Dutch News.NI*, Интернет, <http://www.dutchnews.nl/news/archives/2017/01/dutch-government-very-alert-to-risk-of-hacking-by-russia/>

Руси хакују изборе и прекрајају резултате избора онда то мора бити тачно?! Ако кажете, позивајући се на јавно доступне изворе, да је Запад финансирао обарање Милошевића, и сличне акције током ‘арапског пролећа’, или у Европи и другде током Хладног рата, тада сте оптужени да се бавите теоријама завере!²⁷ Како све анкете у Холандији показују, Странка за слободу (Partij voor de Vrijheid, PVV) евроскептика Герта Вилдерса, треба да појединачно освоји највише гласова. Таласање либералне баруштине у Ден Хагу, Амстердаму и Ротердаму би као и у САД било пропраћено анти-руском хистеријом и оптуживањем Москве да поништава вољу (неолиберала ‘клинтоноваца’) бирача. Ипак, без обзира на евентуалне промене, Холандија је дуго извозник западњаштва, и неке значајније промене у смислу односа са Русијом и последично Србијом не могу се очекивати. Тако је значај ових избора превасходно у судбини ЕУ.

²⁷ О западној улози у арапском пролећу види: Слободан Јанковић, „Промене на Блиском истоку и у Северној Африци — Ка постсувереном светском поретку”, изворни научни рад, *Национални интерес* бр. 2/2011, vol. 11, стр. 261-315; Slobodan Janković, „Libijska kriza i njene posledice”, *Međunarodna politika*, God. LXII, br. 1142, april–jun 2011, IMPP, Beograd 2011, стр. 30-51; Slobodan Janković, “Transformation of the Middle East after the Arab Spring”, in: (Ed) Taro Tsukimura, Ivona Lađevac, *Major International Issues in the 21st Century from a Perspective of Japan and Europe*, Global Resource Management Program, Doshisha University, Japan Institute of International Politics And Economics, Makedonska 25, Belgrade, Belgrade, 2015, (178), pp. 127-145;

Повратак традиционалним вредностима започео је на европском истоку, прво у Русији коју је западни неолиберални, ‘најбољи од свих светова’, необуздано мучио 1990-их уз саучешће најгорих апаратчика из бивше совјетске ере. Уследило је буђење у кредитима, односно економским и друштвеним реформама које су осим Русије и Украјине, ‘гушиле’ и Мађарску и Пољску. Културни ратови против хришћанских симбола на западу захуктавали су се 1990-их, када је на истоку јачао национализам, а црквеност се ширила. Мађарска и Пољска су дочекале десничарске владе које су имале подршку за економске реформе против интереса транснационалног капитала (ТНК), којег у овим земљама највише заступају бриселске бирократе, представници ММФ и Светске банке. Одговор на економску беду у појединим земљама некадашњег источног лагера није био ни Подемос ни Сириза већ десница, традиционалне вредности и национализам. У Пољској се то симболично види и кроз религијску церемонију проглашења Христа за краља од стране католичке цркве.²⁸ Одбијање дела чланица да примају мигранте по систему квота наговестило је касније званичније предлоге Норберта Хофера у Аустрији, те словеначког председника Борута Пахора и некадашњег шефа дипломатије Словеније, Димитрија Рупела, преформатирања бриселске

²⁸ “Alla presenza del presidente, la Polonia proclama N. S. Gesù Cristo come suo Re”, *Radio Spada* 25 novembre 2016, Интернет, <http://www.radiospada.org/2016/11/alla-presenza-del-presidente-la-polonia-proclama-n-s-gesu-cristo-come-suo-re/>,

уније и наставак њене институционалне кризе.

Званични Берлин се осећа супериорно због фантастичних економских резултата у области спољне трговине. Испоставило се да је водећа европска економија достигла нови рекорд у трговинском суфициту, који је прошле године износио 252,9 милијарди евра. Укупан извоз је био 1.207,5 милијарди евра, међутим од тога је 707,9 извоз у друге земље Уније. Извоз изван Уније је заправо опао прошле године за 0,2 одсто а увоз још више, за 1,7 одсто.²⁹ Другачија слика се добија када се погледа ЕУ статистика па се види да је ЕУ, збирно имала позитиван спољнотрговински биланс од 20,885 милијарди евра, тј. 12 пута мање од Немачке. Тај податак довољно говори о преношењу капитала у Немачку из највећег броја чланица.

Са позиције економске силе, уз одобравање европских технократа, немачка влада настоји да створи сједињене европске државе, неку врсту федерације у којој би Немачка била појединачно најјача и најутицајнија чланица. У томе она има отпор Италије (традиционално под утицајем Британаца), затим Пољске стално сумњичаве према Немцима и Русима, а од наредне године могуће и Француске и старог трговачког центра Холандије. Пољска је у више наврата поручила да јој ЕУ не може наметати ни казне, ни квоте, ни федерализацију, ни Европу у

две брзине.³⁰ Мађарска, иако није анти-германски настројена не може да се препусти неолибералној, анационалној, постхришћанској и мултикултуралној Немачкој. Осим тога и део анационалних финансијских прекоатлантских барона не жели велику и уједињену Еунију. Они преко својих гласговорника већ неколико година подижу, сасвим оправдане, захтеве за стварањем барем две валуте у ЕУнији, што иде паралелно са причом о стварању ЕУ у више брзина.

„Лондонски *Cumi* и Велика Британија институционално блокирају ЕУнију тиме што су се званично определили за напуштање Бриселских чиновника али сам процес раздруживања не започињу. Тако званични и незванични Лондон, имају сва права, а готово никакве обавезе (мада су и претходно деловали као повлашћена чланица). То је и објашњење зашто Немачка и Француска сазивају неформалне скупове ЕУ (како не би звали Британце што још увек морају у званичним оквирима).“³¹ Без одласка Велике Британије, Немачка свој план не може да оствари. Већ од краја августа и самита тадашњих лидера Немачке, Француске и Италије крај острва Вентотене, најављена је и формално успостављена Европска агенција за границу и обалску стражу (The European Border and Coast Guard Agency) као корак ка деценијама

²⁹ Germany balance of trade, Trading economics, Интернет, <http://www.tradingeconomics.com/germany/balance-of-trade>

³⁰ “Poland’s Kaczynski warns two-speed Europe leads to ‘breakdown’”, *EurActiv*, Интернет, <https://www.euractiv.com/section/future-eu/news/polands-kaczynski-warns-two-speed-europe-leads-to-breakdown/>

³¹ Слободан Јанковић, „Светски трендови 2017”, *Печат* Бр. 454 20/01/2017, стр. 50.

најављиваном стварању заједничких војно-одбрамбених структура ЕУ. Осим тога, мигрантска криза и талас терористичких напада убрзали су од раније започет процес умрежавања обавештајних агенција и стварања мега база података (кроз реформу Евродака, и прикупљања биометријских података) за тоталнију контролу становништва ЕУтопије.

Нерешавање мигрантске кризе, несметани прилив махом миграната из црне Африке преко Италије у Унију, са ширег Блиског истока преко Балкана, те несарадња са Турском која наставља да прети пуштањем дела четвртмилионске масе миграната на њеној територији, само погоршавају кризу коју евроНемци третирају тако да јача поделе у сопственом друштву. Заправо, сама мигрантска криза је била, између осталог, и део ширег плана англо-америчких елита. „Све отворенији сукоб Запада и Русије (у позадини и са Кином), захтева чвршћу контролу Лондона и Вашингтона над земљама ЕУ као и предупредњење претварања Уније у делимично самосталног геополитичког актера. Стога Велика Британија и Француска од 2010. сарађују, независно од Уније, у низу војних акција (Авганистан, Либија, Мали, Обала Слоноваче) и потписују низ војно-безбедносних споразума у оквиру Плодне Антанте тј. Војне сарадње Француске и Велике Британије од потписивања Уговора у Ланкастеру (Lancaster House treaties) 2. новембра 2010.³²

³² Види о томе више у: Slobodan Janković, Aleksandar Gajić, "EU Security Policy in North Africa and in the Middle East", *Serbian Political Thought* No. 1/2015, Year VII, Vol. 11, pp. 39-69.

Слабљење ЕУ не иде само кроз удар на никад суштински покренуту Заједничку безбедносну и одбрамбену политику (ЗБОП) већ и кроз дезинтеграцију Шенгена и заједничке политике азила, миграција и контроле спољних граница (АМикГ). Даблин регулатива у ЕУ је већ пропала 2015.³³

Избори у Француској, процес јачања суверенитета у земљама Вигешградске групе које су мета немачког економског колонијализма и неумитан пад главне еврофилске странке у Италији, *Демократске партије*, направиће уз већ трајну економску, мигрантску, сада и институционалну и идентитетску кризу велики притисак на немачку владу. Заправо наредна немачка влада биће највероватније и последња после које ће бити могућа и алијанса деснице. Али, како би то предупредиле, ЕУ елите настоје да створе федералну Европу. Зато ће последња еврофилна влада Немачке у спрези са неколико других чланица, покушати да наметне и убрза процес трансформације ЕУ. Ту нема места Србији. Стварање федерације подразумеваће понуду мање вољним чланицама да остану у другом кругу Уније, ако такав и опстане, или у најгорем случају у источној регији према америчком пројекту кога су прихватили и поменути словеначки политичари. Била би то модификована и нестабилна четврта Југославија која би као и прве две била заснована на присилном јединству међусобно неускладивих политичких заједница што по правилу доводи до распада.

³³ Слободан Јанковић, „Избегличко-мигрантска криза: узрок, последице и смисао”, *Национални интерес*, Број 1/2016 год. XII Vol. 25, стр. 85.

Сама ЕУ ће, уколико се пре тога не распадне, прерасти у нешто попут четвртог Рајха, и то не случајно, заснованог у Риму, у старој царској престоници и седишту папа које крунишу цара на Западу (или му предају круну као Наполеону). Само, за разлику од првог рајха — Светог Римског Царства (*Sacrum Imperium Romanum Nationis Germanicae*) — четврти не би требало да буде ни свети, ни римски, ни царски, па ни немачког народа, већ неке нове мултикултни масе засноване на анти-вредностима, хедонизму и крајњем индивидуализму у којем се губи свака трајна одлика, укључујући и јединственост личности као скупа трајних особина у једној особи. Била би то својеврсна Унија без својстава.

Евроелите већ предлажу проширење економске уније, стварање партијских листа на нивоу Уније, јачање надлежности европских комесара и Европског (евроунијског) парламента, увођење заједничког министра финансија и сличних решења које је формално предложила једна од најпознатијих еврократских истраживачко-пропагандних (тинк тенк) организација — Ценар за европске политичке студије (*Centre for European Policy Studies, CEPS*).³⁴ У Управном одбору ове пропагандне организације налази се виконт Етјен Давињон (*Viscount Etienne Davignon*), белгијски политичар и богаташ, бивши ЕУ комесар, негдањи координатор и данас члан организационог одбора Билдерберга, организације која је

³⁴ "Regroup and Reform Ideas for a more responsive and effective European Union", Report of the CEPS Task Force, Centre for European Policy Studies, CEPS, Brussels, pp. 53.

потпомогла развој и еволуцију ЕЕЗ, креатуре којој су кумовале америчке обавештајне службе.³⁵

Ипак, демографски трендови уз кризу идентитета и вредности, постхришћанско и антихришћанско и антинародно деловање ЕУ ће на средњи рок довести до појачаног сукоба старих Европљана који нису одбацили национални патриотизам, народни и традиционални верски идентитет, с једне стране и неоевропљана, ЕУ елите и досељеника с друге стране. Праслика тих сукоба су већ постојећи друштвени конфликти који местимично прерастају у физичке обрачуне и спонтано избијају.

Европска федерација ће, ако је буде, сва је прилика бити заснована на антируском сентименту и идеологији која је поражена на председничким изборима у САД. Она ће опомињати Русију због непоштовања идеологије ЛГБТ, због руског успостављања утицаја на Блиском истоку. Европска федерација за коју се залаже и нови аустријски председник наставиће политику снажног уцењивања Србије и подршке албанским сецесионистима на Косову и Метохији, те опстанку БиХ. Једини спољнополитички успех који Унија себи приписује јесте ситуација на Балкану. Сада се, уз величанствену прославу Св. Стефана првомученика, тј. дана Српске и претходно одржаног референдума, круни и једини успех Еврократа.

Француска неће моћи да остане као другостепена чланица нечега. Стога је питање да ли ће прво доћи до распада

³⁵ Richard J. Aldrich, "OSS, CIA and European Unity: The American Committee on United Europe, 1948-60", *Diplomacy & Statecraft*, Vol. 8:1, 1997, pp. 184 — 227.

Уније или ће се прво формирати федерација?

ТРЕНДОВИ НА БЛИСКОМ И ДАЛЕКОМ ИСТОКУ И У АФРИЦИ

На Блиском истоку пропали, ткзв. мировни израелско-палестински процес, може добити свеж ваздух кроз поновно укључење Јордана, у било ком облику, као гаранта палестинских Арапа. Израелу би одговарало да у општој блискоисточној пометњи понуди да Јордан преузме заштиту Арапа на територијама окупиране Западне обале које јеврејска држава не намерава да анектира. Та промена може узети наравно више година али је могућа његова најаву од ове године након вероватног неуспеха руске и француске мировне иницијативе и најављене реторичке промене приступа Сједињених Држава решавању израелско-палестинског сукоба.³⁶

Конечан пад такозване Исламске државе у Ираку и Сирији, те пораз наследнице Нусра фронта и низа мањих терористичких милиција које подржавају Катар, Саудијска Арабија, Француска, Британија и САД ове године отвориће озбиљнију кризу у Сирији и Ираку. Када у Сирији остану територија под контролом владе у Дамаску, територија коју контролишу Курди и језичак на северу уз Турску у којој су туркоманске милиције и турска војска, поставиће се питање уређења те земље. Турци и Курди неће бити спремни да се

³⁶ Сједињене Државе су вербално подржавале стварање арапске државе на тлу територије коју Израел данас контролише. Међутим, оне то нису чиниле због Палестине већ због шире блискоисточне стратегије.

одрекну територија које контролишу. Остаће питање и незадовољства дела сунита. У тој ситуацији Башар ел Асад ће вероватно понудити неку врсту федерације како би сви очували нешто од онога што су стекли у рату. У Ираку, насупротив Сирији Курди и Турци сарађују, али та сарадња ће спласнути око Мосула и питања контроле нафтом богатог Киркука (који од 2014. обезбеђују курдске снаге-Пешмерге). Руско-турско-иранска сарадња ће ту бити стављена у питање. Курде подржава и наоружава и Израел. Сиријска федерација уз курдску и турску јединицу могла би да буде формула која би гарантовала компромис Сирије, Русије и Турске, непознаница је Ирак у коме Иран има знатан утицај што не одговара ни Британцима али ни центрима моћи у САД које ће Трамп тим покушати да контролише.

Северна Африка остаје крхка уз Алжир који очекује формална транзиција власти након смрти Бутефлике, и Либију у којој Египат покушава да се наметне као регионална сила у сукобу са подељеном ЕУ. ЕУ ни ту не може да оствари већи успех, па ће без подршке и уз саботирање Велике Британије, наставити да доживљава фијаско и на јужним границама. Штавише, константни економски порази на црном континенту, чији је главни економски партнер од 2009. Кина, указује на затварање економских перспектива за ЕУнију и на јужном фронту. Кинеске компаније су 2004. кренуле са значајнијим улагањима у Нигерију да би 2006. купили део налазишта нафте и гаса приморском појасу те земље по цени од 27 \$ милијарди долара. Следеће године кинеска ратна морнарица је послата у воде око рога Африке — борба против

сомалских пирата, да би сада завршавала изградњу војне базе у Џибутију.³⁷ Већ 2009. године Кина је постала први партнер, потискујући САД на друго место, да би 2013. трговина САД са Африком имала вредност 83 милијарде долара а кинеска 210 милијарди долара!³⁸ Прошле, 2016. године Кина је потписала уговоре о улагањима у нафтну и гасну инфраструктуру Нигерије вредну 80 милијарди евра.³⁹

Саудијска Арабија ће покушати да формализује уједињење са неколико заливских монархија, али је озбиљно ослабљена неуспехом у Јемену и у Сирији, те наставком иранског утицаја у Ираку. Стога ће наставити њено наслањање на САД и Велику Британију. На Далеком истоку, Трамп може вратити филипинског председника сарадњи са САД. Трампа не интересује кршење људских права филипинских нарко-дилера и других криминалаца, па за разлику од Клинтонове и Обаме може да се договори са новим вођом у Манили.

Већи део јапанске политичке и економске елите, окупљене у *Јапанској*

³⁷ Igor Pejić, "Chinese Military Engagement In Africa", *South front* 17.09.2016, Интернет, <https://southfront.org/chinese-military-engagement-in-africa/>

³⁸ "American and Chinese trade with Africa: Rhetoric vs. reality", *The Hill* 08/05/14, Интернет, <http://thehill.com/blogs/pundits-blog/international/214270-american-and-chinese-trade-with-africa-rhetoric-vs-reality>,

³⁹ "Nigeria Signs \$80B Of Oil, Gas Infrastructure Deals With China", *Reuters*, June 30, 2016, Интернет, http://www.rigzone.com/news/oil_gas/a/145390/Nigeria_Signs_80B_Of_Oil_Gas_Infrastructure_Deals_With_China

конференцији (Нипон Кајђи 日本会議, је назив организације која окупља и премијера, већину министара, бројне власнике јапанских компанија) годинама настоји да унесе промене у Устав који су им наметнули Американци и промени првенствено одредбе које се тичу улоге војске (заправо омогућавање стварања војске, јер Јапан има само Јапанске одбрамбене снаге, које се формално заснивају на дефанзивној војној техници), цара који треба да има непосреднију улогу у вођењу државе, а не строго симболично као сада, и одредбе које се односе на колективна и појединачна права. Јапанска елита би хтела да у Уставу усвоји примат права заједнице над индивидуалним правима. Трамп жели да обузда Кину на два поља: 1) да угрози наставак њеног даљег привредног раста науштрб америчке производње, и 2) да предупреди њено даље војностратешко јачање на северном Тихом и у Индијском океану. Осим мера економске политике које најављује у САД, он може ући у авантуру неизвесних и потенцијално изузетно опасних последица, која би подразумевала укључивање Јапана у војну трку, потенцијално и њен улазак у круг нуклеарних сила. То би дугорочно повећало шансе за избијање рата на Далеком истоку.

Африка остаје објекат светске политике и најнестабилнији континент који има најбржи демографски раст и који наставља мигрантску кризу европских земаља.

ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ

На светском плану, поготову на европском континенту, током године

наставиће се криза поретка, праћена локалним сукобима, током стварања мултиполарног света у коме ће САД, Кина и Русија бити велике силе уз неколико јаких држава које ће имати већу слободу акције и настојати да наметну и прошире свој утицај. То ће бити Јапан, Иран, Нигерија, делимично Индија и потенцијално Бразил и Јужноафричка Република уз несразмеран утицај Уједињеног Краљевства. Европска унија се нашла између блискоисточног хаоса, нестабилне Турске, Русије као силе која је носилац и заштитник хришћанства и традиционалних вредности и англо-америчког савеза, укључена у сопствену морално-економско-институционалну кризу из које нема доброг решења осим оног које нуде Марин ле Пен, Хајнц Кристијан Штрахе и делимично вођи италијанских Лиге севера и Покрета пет звезда (странке која би пре сопственог распада добила изборе у Италији ако би били расписани наредне године).

Бриселска и берлинска еврократија, попут некадашњег Трећег рајха ушла је у своју 1943. и сада је само питање хоће ли се прво распасти или ће се преобразити у неколико целина које се ротирају око Берлина, правог средишта ЕУтопије након Брежита. Ова немачка Европа иде ка успостави федерације која је анти-руски настројена и која ће ићи на замену Северноатлантске алијансе европском одбрамбеном заједницом. Нова држава ће ући у економске ратове и са истоком, Русијом и Кином, и са западним западом (САД и УК), а економски су најчешће претеча оружаних сукоба. Такав сценарио на економском, културном и политичком плану понавља донекле сценарио из Првог и Другог светског рата.

После 2016. у којем се свет нашао на ивици Трећег светског рата, улазимо у 1943. годину ЕУније, у период локалних сукобљавања, и потреса током стварања новог светског — мултиполарног — поретка.

ЛИТЕРАТУРА

Документи

“Global Trends” National Intelligence Council, Интернет, <https://www.dni.gov/index.php/about/organization/national-intelligence-council-global-trends>

“Regroup and Reform Ideas for a more responsive and effective European Union”, Report of the CEPS Task Force, Centre for European Policy Studies, CEPS, Brussels 2017, pp. 53.

Risk Snapshot: August 2015, a special report from The Economist Intelligence Unit.

Књиге, чланци и Интернет

Александр Дугин, “Европа летит в бездну из-за своей ультралиберальной идеологии”, *Katehon* 25.06.2016, Интернет, <http://katehon.com/ru/article/evropa-letit-v-bezdnu-iz-za-svoey-ultraliberalnoy-ideologii>

Александр Дугин, „Великая Сербия: время действовать”, *Katehon*, Интернет, <http://katehon.com/ru/article/velikaya-serbiya-vremya-deystvovat>, приступ: 13/12/2016.

Bent Flyvbjerg, *Making Social Science Matter – Why social inquiry fails and how*

it can succeed again, Cambridge University Press, 2001.

Владимир Соловјов „Светлост са Истока”, Београд – Логос 2006, стр. 216.
Dutch government ‘very alert’ to risk of hacking by Russia”, *Dutch News.Nl*, Интернет,
<http://www.dutchnews.nl/news/archives/2017/01/dutch-government-very-alert-to-risk-of-hacking-by-russia/>,

Žak Eliš, *Tehnika ili Ulog veka*, Anarhija/blok45, Porodična biblioteka br.10, 2010.

CORPUS THOMISTICUM, Sancti Thomae de Aquino *Summa Theologiae*, prima pars a quaestione LXXXIV ad quaestionem LXXXIX.

Igor Pejić, “Chinese Military Engagement In Africa”, South front 17.09.2016, Интернет, <https://southfront.org/chinese-military-engagement-in-africa/>

Inderjeet Parmar, “‘To Relate Knowledge and Action’: The Impact of the Rockefeller Foundation on Foreign Policy Thinking During America’s Rise to Globalism 1939–1945”, *Minerva* 40: 235–263, 2002.

John P. Holdren and Paul Erlich (eds), *Global Ecology: Readings Toward a Rational Strategy for Man*, Harcourt Brace Jovanovich 1971, pp. 295.

Karl Haushofer, *Geopolitica delle Pan-Idee*, Nuove Idee, Roma 2006.

Luciano Canfora, Gustavo Zagrebelsky, *La maschera democratica dell’oligarchia: un dialogo*, (a cura di Geminello Preterossi), Editori Laterza, Roma 2014, pp. 135.

Миша Ђурковић, *Тамни коридори моћи*, Укронија 2013, стр. 246.

Миша Ђурковић, *Илузија Европске уније*, Satena Mundi –Институт за европске студије, Београд 2015, стр. 278.

Наталија Нарочницка, *Русија и Руси у светској историји*, Српска књижевна задруга, Београд, 2008, стр. 528.

Nikola Stojanović, Kriza u mediteranskom susedstvu: test za migracionu politiku Evropske unije, *Međunarodna politika*, Vol. LXVII, br. 4 Beograd 2015, str. 328–348.

Освалд Шпенглер, *Пропаст Запада, Књига друга: светско-историјске перспективе*, Београд : Утопија 2003.

Richard J. Aldrich, “OSS, CIA and European Unity: The American Committee on United Europe, 1948-60”, *Diplomacy & Statecraft*, Vol. 8:1, 1997, pp. 184 — 227.

Robert W. Cox, “Social Forces, States, and World Orders: Beyond International Relations Theory”, *Millennium - Journal of International Studies*, 1981; Vol. 10, No. 2, pp. 126-155.

Samuel p. Huntington, “Dead Souls: The Denationalization of the American Elite”, *The National Interest*, Spring 2004.

Slobodan Janković, “Freedom and loss of national sovereignty”, in: (Ed) Branislav Đorđević, Taro Tsukimura, Ivona Lađevac, *Globalized World Advantage or Disadvantage*, Global Resource Management Program, Doshisha University, Japan, Institute of International

Politics And Economics, Makedonska 25, Belgrade, Belgrade, 2015, (166).

Слободан Јанковић, „Избегличко-мигрантска криза: узрок, последице и смисао”, *Национални интерес*, Број 1/2016 год. XII Vol. 25, стр. 69-102.

Slobodan Janković, „Libijska kriza i njene posledice”, *Međunarodna politika*, God. LXII, br. 1142, april–jun 2011, IMPP, Beograd 2011, стр. 30-51.

Слободан Јанковић, „Промене на Блиском истоку и у Северној Африци — Ка постсувереном светском поретку”, изворни научни рад, *Национални интерес* бр. 2/2011, vol. 11, стр. 261-315.

Слободан Јанковић, „Политика ЕУ према источном и јужном Медитерану”, *Национални интерес*, Број 3/2014 год. X vol. 21, стр. 71-91.

Slobodan Janković, “Transformation of the Middle East after the Arab Spring”, in: (Ed) Taro Tsukimura, Ivona Lađevac, *Major International Issues in the 21st Century from a Perspective of Japan and Europe*, Global Resource Management Program, Doshisha University, Japan Institute of International Politics And Economics, Makedonska 25, Belgrade, Belgrade, 2015, (178), pp. 127-145.

Слободан Јанковић, „Светски трендови 2017”, *Печат* Бр. 454 20/01/2017, стр. 50.

Slobodan Janković, Aleksandar Gajić, “EU Security Policy in North Africa and in the Middle East”, *Serbian Political Thought* No. 1/2015, Year VII, Vol. 11, pp. 39-69.

Smilja Avramov, Trilateralna komisija - svetska vlada ili svetska tiranija?, II izdanje, *Veternik: LDII*, 1998, str. 168.

Стефан Јанковић, „Будући геополитички обрасци и балканске државе - предвиђање из перспективе Колинсове геополитичке теорије”, *Национални интерес*, Број 3/2013 год. X vol. 18, стр. 157-190.

Hans J. Morgenthau, *Truth and Power, Essays of a decade, 1960–1970*, Pall Mall Press 1970.

Džon Miršajmer, *Tragedija politike velikih sila*, Udruženje za studije SAD u Srbiji 2009, str. 481.

WORLD TRENDS FROM 2017

Key words

Prognosis, world trends, Economy, world order, EU, Syria, Germany, China, Russia, USA

Author

Dr Slobodan Janković is Research Fellow at the Institute of International Politics and Economics in Belgrade

Correspondence

slobodan@diplomacy.bg.ac.rs

Field

International relations

Summary

Issue of prognosis, analyses of future trends is companion to statecraft, political, economic and military planning. How we plan, what does IR says about scientific prognosis. Jankovic starts with this set of issues in order to pass into prognosis itself based on observable world trends. He claims that European Union has entered its climax comparing it foreign policy situation with that of war situation of Third Reich in 1943. Article is divided in five parts. After presenting and criticizing Anglo-American approach in prognosis, he starts with analysis of the world order changes, of EU trends, Middle, Far East and some trends regarding Africa. Author presents macro trends in North – West Pacific, in Israel-Palestine, in Syria, Iraq, in Europe.

DOI

10.5937/pol1612124J

UDC

327(100)“2017”

Paper received on

11.11.2016.

Paper accepted for publishing on

10.12.2016.